

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: parohii cl. I 20.000 Lei parohii cl. III 15.000 Lei
cl. II 18.000 Lei particulari . . 15.000 Lei

Redactor: Prot. A. FAUR

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Malinovski Nr. 18.

CUNOAȘTERE ȘI IDEAL

Istoria este suma experiențelor triste sau bune ale omenirii. S'ar putea spune, că aceasta experimentează la infinit în căutarea unor zodii mai bune cu rezultatul tragic, că până azi, singur omul dintre toate viețuitoarele, n'a ajuns nici la împăcarea cu sine.

Se poate numi aceasta stare: fie destin tragic, fie semnul biruinței viitoare.

Cei comozi, saturații din lume: piatră, plantă sau om, sfârșesc în a se descompune. Viața presupune o veșnică aflare de ideal după fiecare proces de cunoaștere dobândit. Cine n'are ideal, ca și bătrânii, trebuie să-și cumpere, fiindcă idealul este axa în jurul căreia gravitează toate mișcările seismice noastre existente.

Procesul de cunoaștere este înfrățit totdeauna de pasiune; pasiunea de efervescenta unor firi incomode vieții comune. Cunoașterea este în amănunt, o trebuință primară, care se reduce la nevoia de a ști, pentru a te putea feri.

Pe măsură ce mobilul, motivul cunoașterii depășește trebuința imediată, cunoașterea naște trebuința superioară, numită ideal.

Idealul este o valoare condițională a ființei superioare. Este un țel născut din pământul firii noastre trecătoare, care ne aripează către o viață dincolo de pasiunile cărni.

Idealul este floarea unei semințe germinate și crescute în mustul viu al țărânei. El este prelungirea transfigurată a firii deobște, într'o formă superioară. Născut din mazăga cărni și minții noastre, idealul, ori care ar fi el, poate fi realizat. El este închipuire sau marasm pentru neputincioși. Pentru cei vii, în înțelesul de conștiință, idealul este sfârșitul efortului și motivul vieții.

Gândurile de față, s'au născut, lângă mirosul reavăn de brad, dela o făptură plâpândă de molid, împodobit cu darurile lui Moș Crăciun.

Suntem la sfârșitul unui an, ce poartă în veacul nostru: un număr, 1946. Alta dată, anii nu erau numere, ci sumă de fapte, sumă de realizări. Oamenii puneau un număr anulului pentru prostime. Ca să-și poată face socotelile nevrâstnicei lor minți. Pentru cei aleși, anul era o biruință sau o ingenunchiere înaintea idealului vieții.

...In anul... 1457, de exemplu, Vodă Ștefan strunea frâiele destinului Moldaviei, ca să stânjenească puhoaiile de venetici ce-și făcuseră nărav din hoție și pradă. Anul acela și altele câte urmară până la sfârșitul vajnicului voevod (1504) au fost nu simple înșirări de numere ci o cronologie de evenimente, care toate tindeau către un ideal: mântuirea trupului și sufletul Moldaviei.

Așa înțelegeau oamenii schimbările din periheliu. La capiștea orizontului fixau un țel. Acesta era de obicei un dor, o dorință, sau un ideal al tuturor, către care mari și mici năzuiau după putere și pricepere.

Pentru înfăptuirea lui, cei de altă dată, precedeau într'un început la aflarea pricinilor care ar fi stănotit calea și la altele care ar fi ușurat urcușul. Opăcind pe cele dintâiu, da curgere liberă celor bune. Și așa treceau anii, creștea neamul și se scria istoria pe letopisețe monastice.

Cunoașterea în acele vremuri era prilej de bucurie, pentru că ea ducea către ideal, iar idealul era a tuturor. Și ca pe o comoară dragă și râvnită, toți o căutau.

Cunoașterea era un efort natural, comun și firesc al gloatelor, chiar dacă nu purtau nădraji și otomobiluri, ca noi cei de azi. Ei aveau un ideal: bunăstarea generală și un cântar drept pentru toți: virtutea.

Slugă sau domn, Vlădică sau opincă, era măsurat cu aceeași măsură, pe același cântar: cântarul virtuții. Vârtute însemna, capacitatea de dăruire peste nevoile personale, pentru bună-

starea tuturor. Cu cât era cineva mai cuminte, era mai în cinste sau mai cinstit; cu cât era mai vrednic la fapte, era mai răsplătit. Nu se confunda pe acele vremuri cinstea cu răsplata. Fiecare avea steagul și numele ei, — stegarii și armata ei. Cinstea: pe cinstitorii și cinstiți ei, — pe cei luminați; și răsplătea pe răsplățiții ei. Ia-n gândișivă, oameni buni, ce ochi ar fi făcut Vodă Ștefan dacă Daniil Sihastru i-ar fi cerut pentru pozele sale niscavai galbeni. Tămâia suavă a credinții și farmecul de cinstit știutor al vremii s'ar fi destrămat, și Daniil ar fi pierit pentru vecie în uitare.

Veacul nostru suferă de un grav proces de descompunere și confuzie a valorilor.

Ca să nu păcătuim, nu spunem exact unde este rădăcina răului. Dar flămânda odisseie a omenirii după viață, ori cum ar fi, numai plină să fie, este una din pricinele capitale.

Omul modern crede, sau mai exact, nu crede decât în sine. Crede în vremea trecută sub ochii lui și în nimic altceva. Ceeace nu cade sub ochiu iscoditor al puterii sale de verificare, este exclus din mintea sa. Omul modern nu mai vrea să cunoască, ci vrea să verifice toate. El nu mai este o ființă entuziasmată de un ideal, aripată de un gând, doritoare de o mare realizare. Omul modern pierzând cerul s'a făcut un perceptor al pământului. El este un verificator și nu un căutător. Fără nici un drept, fiindcă în aceasta ipostază, este o simplă bestie care consumă fără ca s'o producă, bestie la fel cu celelalte; fără nici un drept, el a devenit tiranul pământului din stăpânul ideal al lui. Intre tiran și pământ este deschis războiul. Și fiindcă cei ce-au perit au fost totdeauna tiranii, nu vedem alt sfârșit, și acestui ultim tiran: omul.

Dacă pe cineva, mai interesează, în această epocă materialistă calea omului de altă dată, om care cunoștea și cerceta de dragul idealului, de dragul unei bunăstări a trupului și-a sufletului, la acest început

de an nou, dăm câteva minime principii călăuzitoare.

Omul este ființă, (nu bestie) când face din făptura lui scop și nu mijloc de consum. Omul este ființă superioară, când are un ideal pe măsura pretențiilor lui de ființă-stăpân.

Nici o virtute nu se dobândește decât prin recunoașterea unanimă a tuturor că o anumită faptă, sau categorie de fapte sunt virtuozose. Nimeni nu-și poate decreta faptele sale, dela sine, ca bune, decât în măsura în care colectivitatea recunoaște pe acestea ca atare.

Cunoașterea cosmosului nu poate fi un scop ci un mijloc de ridicare, de înțelegere a celor ce nu se pot vedea cu ochii ci se simt cu inima. Dincolo de cunoașterea prin simțuri există cunoașterea prin puterea inimii: cunoașterea prin suflet.

Cunoașterea prin simțuri ne orientează și ne străjuește viața fizică, viața biologică a trupului. Cunoașterea prin suflet ne duce la aflarea idealului vieții noastre, ne duce la cunoașterea celor nevăzute, ne duce către Dumnezeu.

Cine nu crede nu poate sbura; umblă, până obosește, și se va târi, până va ajunge în smârcurile mocirlei, unde se va îneca. A crede este o trebuință, o condiție a ființei umane. A crede într'un ideal este o funcțiune capitală a vieții. Iar a alege idealul este piatra de încercare a minții.

Noi, credem și mărturisim pe Hristos. Ne facem din El țel, ideal, și din cunoașterea căilor ce duc la El, preocuparea capitală a vieții.

Pentru El, anii nu sunt semne ci clipe, nu poartă numere ca încarcerării din temnițe, ci poartă aripi date de virtutea credinței și faptele noastre.

Părintele GHEDEON

Din Pastoralele Arhierilor

I. P. S. S. Nicolae, Arhiepiscop și Mitropolit al Românilor ortodocși din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș.

Iubiții mei fii sufletești,

A sosit din nou la noi Prasniciul Nașterii mântuitoare a Domnului. În auzul nostru sufletească răsună iarăși duloasa cântare îngerească: „Pe pământ pace și între oameni bună învoire“. Dar deși s'a sfârșit războiul, cântarea de pace a cerului e întâmpinată de o lume încă neîmpăcată și de o omenie încă învrăbită. Cettm în jurnale cum solii marilor state și popoare stau la masă și caută de mai bine de un an de zile să găsească temerile păcii viitoare, dar fel de greutăți se ridică la tot pasul în calea înțelgerii dintre ei. Iar oamenii de rând, deși au trecut priu focul ucigător al războiului, stăruie încă în împerecheri și dușmăniși cari par că nu mai vreau să se domolească.

În fața unor astfel de stări e locul să ne punem întrebarea: Ce legătură are solia îngerească a păcii cu o lume învăluită de atâta învrăbitire? La întrebarea aceasta noi vom răspunde: Tocmai fiindcă lumea e apăsată de atâtea patimi, are lipsă de Acela care singur are puterea să o mântuiască. Nu numai păgânilor de demult le-a trebuit un Mântuitor, ci și lumii de azi.

Căci pentru aceasta a venit Fiul lui Dumnezeu în lume: „Să caute și să mântuiască pe cel pierdut“. Iar pierdut e orice om și lumea întreagă până nu are cu sine pe Hristos.

Ei e aproape de noi, bătând la ușa inimii noastre și șoptind la urechea sufletului nostru. Și noi nu avem altceva de făcut decât să ne lăsăm găsiți, să răspundem la chemarea Lui. El nu-și întoarce fața dela noi oricât am fi de împovărați de păcate și de scaderi. Să-l răspundem așa cum suntem, să-l pri-

mim în căsuța sufletului, oricât ni s'ar părea de sărăcăcioasă și lipsită de frumusețe, și El venind în ea o va înfrumuseța și ne va curăți de păcatele noastre. Ieslea din Vifleem n'a fost nici ea un palat, dar sălășluindu-se Domnul cerului în ea, a făcut-o mai luminoasă decât orice pafat.

Căci cu ce scop ne caută Împăratul tuturor? Să ne mântuiască, zice El însuși și Evanghelia Sa. Deci nu trebuie să ne fie teamă de-a primi pe Domnul pentru păcatele noastre. El tocmai de aceea vine la noi, ca să ne scape de păcate și de neajunsuri. Pentru că omul nu se poate mântui singur, prin puterile lui. Păcatul ce apasă asupra noastră dela Adam e așa de mare încât toți oamenii împreună n'ar putea plăti prețul de răscumpărare pentru el. Mântuirea a trebuit să vie ca un dar dumnezeesc de sus.

P. S. S. Andrei, Episcopul Aradului, Ienopolei și Hălmeagului.

Iubiții mei fii sufletești,

Cântările ce răsună în bisericile noastre dela praznicul Nașterii până la cel al Botezului Domnului, ne înfățișează toată bucuria pe care o simte inima omenească pentru venirea în lume a Mântuitorului.

În aceste cântări, care preamăresc nașterea cea mai presus de fire a Mântuitorului, Iisus Hristos este numit Soarele Dreptății, iar arătarea Lui pe pământ se numește Răsăritul cel de sus.

Sfânta Scriptură prin două lucruri ne arată ceea ce este Dumnezeu: El este lumină și iubire (I Ioan 1, 5 și 4, 8). Tocmai aceste două le-a coborât Fiul lui Dumnezeu din cer pe pământ: lumina cunoștinței adevăratului Dumnezeu, - fiindcă „nimeni nu cunoaște pe Tatăl fără numai Fiul și căruia va voi Fiul să-l descopere“ (Matei 11, 27); și iubirea Tatălui, care așa a iubit lumea,

incât a dat pe Fiul său Unul-Născut, pentruca oricine care crede în tr'ansul să nu piară, ci să aibă viață veșnică“ (Ioan 3, 16).

Religia creștină este împletită din lumină și iubire. Iisus Hristos este cel mai mare binefăcător al omenirii, pentucă El deschide ochii sufletului, scoțându-l din întunec la lumină, și învață inima noastră să iubească adevăratele bunuri, cari sunt cele cerești, și prin aceasta să aște fericirea. Prin lumina credinței și iubirea inimii, omul sălășluiește în sine pe Dumnezeu (I Ioan 4, 16) și prin aceasta se face partaș de viața cea veșnică. De aceea zice sfântul evanghelist Ioan că cel ce crede în Iisus Hristos s'a mutat din moarte la viață. Căci moartea cea adevărată nu este cea cu trupul, din care vom invia în ziua cea de apoi, ci înstărnarea sufletului de către Dumnezeu și cufundarea lui în păcat. Credința în Iisus Hristos, și legarea vieții noastre de El, este singurul mijloc care ne scapă de moartea sufletească.

Ce s'ar alege de lume, dacă am scoate din ea pe Iisus Hristos? Iată întrebarea pe care ar trebui să și-o pună toți aceia cari rostesc judecăți nechibzuite asupra religiei creștine.

S'ar petrece ceva asemănător cu ceea ce se întâmplă în întunecimea de soare: ne-ar copleși întunecul și groaza de moarte. Omul nu prețuiește îndeajuns lumina, câtă vreme știe că după noapte va răsări iarăși soarele. Ce-ar fi însă dacă odată soarele n'ar mai răsări? Noi ne gândim în întunecimea de suflete: dacă s'ar stinge soarele Adevărului creștin. Câte mii de ani s'a trudit mintea înțelepților ca să scâpăreze câteva scântei de lumină în noaptea omenirii, pânăce Iisus Hristos a aprins soarele Adevărului întreg și veșnic!

Fără învățătura lui Iisus Hristos se stinge în om făclia sufletului. Privirea ce se întoarce dela cer se cufundă în pulbere, Cine nu crede în viața cea veșnică, se îngroapă în

cele trecătoare, și atunci orice naidejde de întoarcere la casa părintească, adevă la Dumnezeu, moare în sufletul necredincios.

După ce Iisus Hristos s'a înălțat la cer, împărăția Lui s'a mutat în sufletele credincioșilor. Acum El nu se mai naște în peștera cea rece din Vifleem ci vine an de an să se nască în inimile noastre.

Ieslea din Vifleem însă a pornit în lume și bate la fiecare casă, și chiar la poarta fiecărui suflet, cerând sălășuire pentru Cel ce vine să se nască. Steaua vestitoare a Răsăritului celui de sus se arată azi deasupra casei fiecărui creștin.

De ce nu ies oamenii să asculte chemarea lui Iisus Hristos: să se lumineze de Soarele Dreptății și să-și vindece sufletele de întunecul păcatului?

P. S. S. Veniamin, Episcop al Caransebeșului.

Iubiții mei fii sufletești,

Cu ajutorul bunului Dumnezeu sărbătorim a doua oară lumnatul praznic al Nașterii Domnului în liniște și neturburat de armele ucitoare ale răzcoiului. Să dăm laudă și slavă Tatălui ceresc că ne-a învrednicit ca să ne putem bucura și împărtăși de darurile lui izbăvitoare și mântuitoare de suflet și ca să ne putem pleca genunchii smeriți în fața „Luminii“ din ieslea dela Vifleem, unde s'a născut din Fecioara Maria, la plinirea vremii și după voia lui Dumnezeu Tatăl, unul născut din Tatăl, Mântuitorul nostru Iisus Hristos, însuși Fiul lui Dumnezeu. „Lumina lui Hristos“ - Pruncul - luminează tuturor, ca odinioară steaua drumul Magilor, calea spre adevărata „viață“, în Hristos, care a venit în lume din iubirea Tatălui ceresc, ca „tot cel ce crede în El să aibă viață veșnică“.

Nașterea Domnului este hotăr între două lumi: cea veche a urii și cea nouă a dragostei, este începutul mântuirii omenirii din păcat.

FOILETON

Un concert simfonic de muzică românească*)

de Pr. Prof. GH. NOVEANU

Mult iscusitul Alégenor, cel ce neasemuită putere avea întru facerea chipului lui Zeu, va fi îmbătrânit și el.

Despre măestría lui se dusesse însă vestea peste mările ionice, prin strămtorile Pontului Euxin, până pe coasta lăneii de aur. Și de acolo mai departe, de către neguțătorii arapi, până în țara miresmelor, India.

Mâna lui, altădată făcătoare de unduțe și sublime chipuri, - tremura acum. Ochiul lui cel pătrunzător, gales privea cerul ce se strămtora deasupra chiliei pușinelor zile rămase.

Oamenii, așa cum au fost și vor fi în veac, au început să-l ocolească.

Decatus, cel cu nume de batjocură ca fiind

al zecelea cruțat dintre alți nouă prizonieri ucși, Decatus servul noduros, dăruit lui de-un centurion din cea de a XIII-a Legiune Pontică, era ultima făptură ce mai prețmula bătrânețele sale.

În serile târzii Decatus, pe numele său de baștină *Bal*, a cioplit dintr'o cioată de lemn, după obiceiul pământului, un fluer.

Când s'a pornit la cântec, i-au tremurat creștetul buzelor și-a sărutat mai întâi marginea lemnului cu sfințenie de moaște, și-apoi a început să doinească ca'n țara lui.

O! fluerul acesta! Era un alt grai, o tainică prelungire vorbitoare a inimii sale pe care în patria lui Alégenor n'o înțelegea nimeni.

Cu el stătea de vorbă, cu el prăznuia zilele legii lui Zalmoxis cel nemuritor, cu el dănuia inima lui aprinsă de dorul patriei-dăce.

Intr'o seară Alégenor i-a ascultat mai atent. L-a privit obosit, apoi s'a înălțat dărz, ca într'un danț al furii și-a încercat să-l smulgă neînsemnatului serv, lemnul fermecat.

- Dămi! - a tunat glasul lui.

- Stăpâne. Nu!

- Poruncesc!

- Poți să-mi feli orice, viața ce-ți aparține,

dar acesta este *numai al meu*. Între odoarele tale, n'are preț; Indurare!

- Atunci, cântă, cântă-mi, cântă!

Și'n fiecare seară, până la sfârșitul cel leguit de soartă, i-a cântat Decatus servul, marelui Alégenor.

Când juri cetății au cett papirusul testamentar al celui săvârșit, au putut vedea cuvintele următoare: „Eu Alégenor, hotărâsc ca Decatus liber să fie și toate ale mele să rămână lui. Liber va fi să se întoarcă în țara lui, unde zeli învață pe oameni să nu moară niciodată, dându-le graful muzicii“.

„Învățați, voi, ateneeni aceasta muzică sublimă și sălbatecă a lui Decatus. Rugați-vă așa cum eu însu-mi m'am rugat, să vă cânte. Veți înțelege din glasul lemnului simplu mai mult decât chitera, harpha sau flautul știe a vă spune. Veți înțelege de ce barbarii dacii nu mor niciodată. O, faceți, faceți după statul meu, nu statul ei cântece celor mai virtuozii. În cântecul lui Decatus veți găsi izbăvirea!“

Au trecut veacurile.

Oamenii cărților și în deosebi mult regre-

*) Prezentare critică citită la „Concertul Simfonic“ dat de „Filarmonica Ardealului“ sub patronajul P. S. Lor Nicolae Colan și Iuliu Hossu, în 22 Decembrie 1946, Sala Teatrului Național, Cluj.

Astăzi se bucură, cu cetele cerești, tot poporul, că s'a născut „Mântuitorul care e Hristos Domnul” (Luca 2, 11). „Calea, adevărul și viața”, care a venit „să caute și să mântuiască pe cel pierdut” (Luca 19, 10).

Toată firea, și toți Bunii creștini, dau astăzi laudă lui Dumnezeu și prin cântări preamăresc alături de păstori în noaptea sfântă bunătatea Tatălui: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire” (Luca 2, 14).

Mântuitorul azi ca totdeauna este singurul liman de mântuire pentru toți cei ce alergă la El cu încredere și iubire. El întinde mâna celor ce, ca odinioară sf. Ap. Petru, sunt slabi în credință, și-i mântue în mijlocul valurilor păcatelor pe marea vieții. Chemarea lui de odinioară: „Venii! la mine toți cei osteniți și împovărați și eu vă voi odihni pe voi” (Mat. 11, 28) e mereu actuală și trebuie urmată de toți cei ce voiesc să-și mântuiască sufletul din focul cel veșnic.

Mântuitorul Hristos a venit în lume să întemeieze Împărăția lui Dumnezeu pentru venirea căreia ne rugăm zilnic în rugăciunea „Tatăl nostru”. Această Împărăție nu se va putea cobori în lume decât numai prin oameni noi, renașcuți în Duh, prin creștini adevărați cu vorba și cu fapta, cari ascultă de porunca Mântuitorului: „Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui, și toate celelalte se vor adauge vouă” (Mat. 6, 33).

P. S. S. Vasile, Episcopul Timișorilor.

Praznicul Nașterii Domnului, Crăciunul nostru românesc, cu vraja lui de datini și cu bucuria ce ni-o pricinuește, amintindu-ne de intruparea Fiului lui Dumnezeu pentru mântuirea noastră, ne îmbrățișează prilejul să adăncim cu gândul și cu inima noastră adevărul că, după voia lui Dumnezeu și după învoia lui vecinică de mântuire pentru noi, mântuirea fiecărui om în

parte, ca și a omenirii întregi este a se împlini numai prin Iisus Hristos. Cum lămurit ne învăț sfântul apostol Pavel, când mărturisește, cu toată tăria, că „...Hristos Iisus a venit în lume să mântuiască pe cei păcătoși”.

Domnul nostru Iisus Hristos, fiind Isvorul a tot binele, Isvorul iubirii, Pricinătorul păcii și al înfrățirii dintre oameni și popoare, așa cum numai El a putut împlini mântuirea noastră, a tuturor, prin coborîrea Sa la noi și prin jertfărea Sa pentru noi, tot așa numai El este chemat să ne scape și din sbruciumul zilelor de azi, ca și al veacurilor ce vor să mai vină. „Bunul Dumnezeu, din milostivirea Sa, a trimis între noi oamenii și pentru vindecarea neamului omenească de rana păcatului pe Doctorul sufletelor și al trupurilor, pe Unul-născut Fiul Său... ca să ia chip de rob, să se nască din Fecioară, să se sblăștăie întru noi, să poarte pentru noi toată sarcina osândelii, de pe urma păcatelor noastre și să ridice firea noastră, înjugată păcatului și morții, iarăși de pe pământ la cer!” (Sf. Ioan Gură de Aur: Com. la Facere 27, 1). Aceasta din motivul că: „...numai cu Acela, Cărui este proprie natura dumnezeiască trebuia să se uniască natura omenească, pentru ca astfel mântuirea oamenilor și îndumnezeirea, prin Iisus Hristos a naturii omenești să fie traică”. (Sf. Atanasie c. Mare, Cuv. 70, c. lui Arie).

Drept aceea noi, iubii fii suflători, să rămănem adunați cu credință în jurul sfintei noastre Biserici strămoșești. Să ne întărim în convingerea că numai Biserica noastră și printr'ansa ne putem face părtași de mântuirea ce a săvârșit-o în lume Iisus Hristos Mântuitorul prin intruparea și jertfa Sa. Numai îndreptându-ne gândirea și viața tot mai mult după învățătura legii noastre creștinești și după pilda de viață a Mântuitorului vom putea răzbi și cu greutatea vremii prin care trecem și să dobândim și mântuirea cea întru slavă, pusă în vedere de sf. apostol Pavel pentru toți cei ce cheamă numele lui Iisus: „Că tot cel ce cheamă numele Domnului se va mântui”. Numelul lui Iisus este lumină lăuntrică, sigur călăuzitoare pentru toți cari îl rostesc, hrană duhovnicească, întemătoare pentru toți cei ce îl poartă în suflet și adăncesc

taia însemnătății Lui pentru mântuirea noastră și balsam alinător pentru toți cei ce îl cheamă întru ajutor la vreme de suferință și strămătorare.

Să ne străduim, mai vartos, a dobândi mântuirea și prin milostenia și refacerea de bine ceă întru Iisus și pentru numele Lui.

P. S. S. Nicolae, Episcop al Orădiei.

Iubiții mei fii suflători,

Creștinătatea întreagă este astăzi în sărbătoare. Toți cei credincioși prăznesc, cu nestăvilită bucurie duhovnicească, după datina străbună, nașterea cea după trup a Domnului nostru Iisus Hristos. Și, nu fără pricină bine întemeiată.

Căci, astăzi, iubirea cea nemărginită a lui Dumnezeu peste noi oamenii cu prisosință se revarsă.

Astăzi, adăncimea neajunsă și nepătrunsă a smereniei lui Dumnezeu, Celul născut în peștera pentru noi, în chip cutremurător ni se descopere.

Astăzi, mila cea atotcuprinzătoare a Domnului, minunate lucruri săvârșind pentru noi, se arată.

Astăzi, pacea cerului în mijlocul pământului învrăjbit se trimite.

Astăzi, Domnul, bogăția nedeșertată și netrecătoare a cerului, pe pământ se pogoră.

Astăzi, lumina neapusă a înțelepciunii lui Dumnezeu la noi, cei lipsiți de înțelepciunea cea adevărată, vine.

Astăzi, Cel fără de prihană la noi cei păcătoși coboră, ca din absul pierzării să ne ridice.

Astăzi, ajutorul cel atotputernic și neînșelător al Domnului, nouă, celor neputincioși și fără ajutor, ni se trimite.

Astăzi, darul și adevărul, între noi, cei desbrăcați de har și de adevăr,

se sălășluiește.

Astăzi, Fiul lui Dumnezeu, Fiul al Omului se face și, prin dumnezeiască iubire, cu noi oamenii se înfrățește.

Astăzi, Ziditorul făpturii la noi se pogoră, ca întru făptură nouă și nestricăcioasă iarăși să ne zidească.

Astăzi, cerul până la pământ se pleacă, pentruca pământul până la cer să se ridice.

Iubiții mei fii suflători,

Vremurile pe care le trăim astăzi sunt pline de necazuri, de griji chinătoare și de mari greutăți. Aproape că nu este familie în care războiul să nu fi lăsat lipsuri, durere, boală, sau moarte, în urma lui. Pe lângă poverile războiului am mai fost încercați de Dumnezeu, în anul acesta, și cu o secetă mare, care ne-a adus în pragul foametei.

Iarna în care am intrat va fi una din iernile cele mai pline de incercări din istoria Neamului și a Țării noastre. Milioane de frați de-ați noștri din Moldova, unde seceta a fost mai cumplită, nu au o bucată de pâine pentru a-și stămpăra foamea și un petec de haină călduroasă, pentru a-și acoperi și încălzi trupul gol. În marea lor strămtoare, bieții oameni își vând lucrurile adunate cu multă trudă, pentru a-și putea cumpăra un pumn de făină, ca să nu moară de foame.

Suntem datori cu toții, ca în numele iubirii creștine și a solidarității românești, să le sărim cu toată inima, într'ajutor, fiecare cu ce putem, și ori de câte ori ni se va cere din partea acelora, cari se îngrijesc în chip deosebit de ajutorarea lor. Stăm în fața unui mare examen creștinesc și românesc. Să avem grijă să-l trecem frumos și bine înaintea lumii întregi.

CRONICA EVENIMENTELOR

INTERNE

M. S. Regele Mihai I a adresat prin radio în noaptea de Anul Nou urările Sale de bine și bună sporire pentru întregul popor.

Asemenea a vorbit dl Dr. Petre Groza, preș. consiliului de miniștri.

Cuvântul regesc a fost primit de obștea românească cu întreagă căl-

dura și la urarea Majestății Sale de „mulți ani”, neamul întreg îi urează din suflet „La mulți ani, Majestate!”

BISERICESTI

Sf. Sărbători la Cluj. Cu ocazia marelui praznic al Nașterii Domnului și Mântuitorului Iisus, după îndatinata pravilă a Sf. noastre Biserici, soborul Catedralei în frunte

tatul Vasile Parvan a dovedit lumii cu documente eptigrafice indubitabile că Geții nemuritori credeau cu 2000 de ani înainte de Hristos, într'un zeu suprapământean. Că dela ei au învățat Elinii - după mărturia lui însuși Herodot, să caute la cer cu ochii gânditorului mai mult decât cu ochii negustorului corăbier.

Petrecând veacurile ce urmară cu fulgerul minții, și făcând din mileniu zi, am încercat a estompa un cadru prielnic concertului românesc de azi.

Decatus, fostul psalt rustic, a devenit prin cultură magician al sunetelor.

Pontifică cu asambliul instrumentației moderne.

Sufletul a rămas însă același. Pe fondul giganticei sale credințe în nemurirea cerului și gloria vetrei sale naționale, sublimă prin chiar simplitatea ei, ca și staulul viflémic, neamul acesta cântă azi aceleași teme ca și Decatus de acum două milenii.

La fluer s'au adăugit splendidele instrumente, dar dominantă, a rămas același suflet: lut, cer și armonie - sufletul românesc.

Intr'adevăr, urmărind temele întregului concert simfonic de azi, vom afla peste tot motivul rustic exprimat prin mlădieri simfonice de fluer - devenit flaut, oboi, violoncel sau corn. Toate instrumentele conveg în a exprima polifonic caracteristicile vieții noastre românești: 1 pasunea față de formele simple, 2 generozitate și fidelitate absolută cu marile idealuri.

Ouvertura „Ștefan cel Mare” a compozitorului Iacob Mureșianu, este o astfel de evocare muzicală.

Fără a putea fi încadrată între marile piese simfonice culte, el rămâne o puternică transpunere de istorie în muzică. Culoarea locală, epoca de glorie a lui Ștefan, este susținută de un permanent glas al destinului - exprimat prin guturalul trombon, grav și hotărât ca un sfetnic vrednic, de altă dată.

...Sgomotul de luptă se așează sfârșind în roșul biruinței. Tonuri obosite de oboi vestesc înserarea sau genele erotilor închise de lutul morții. Tema se rela pe fiecare instrument ca să fie frumos studiată pe jocul ritmic al viorilor și cornului, care se îngână melodic.

Iacob Mureșianu, fără a fi un stilist într'ale

muzicii culte, rămâne un inspirat. Genul lui poate fi asemuit cu genul necunoscutului autor al Mioriței.

Sfârșitul poemului, într'un tremolo brut, o trepidație generală de coarde și alături, amintește sfârșitul basmului ce-a fost, în trista noastră istorie: Marele Ștefan, Ștefan cel Mare.

„*Concertul românesc pentru pian*” - dirijat de autor, Prof. Iuliu Mureșianu, este o realizare muzicală ce-a obținut premiul II, la concursul de compoziție „George Enescu”. Iuliu Mureșianu, fiul lui Iacob Mureșianu, duce mai departe făclia opheiștilor ardeleni, către nebănuite realizări.

Utilizând motive populare, „*concertul românesc de pian cu orchestră*” încearcă un proces de metamorfoză simfonică a doinei. Accentele grave, aluziunile tragice, sunt adăugiri specifice compozitorului, care poartă involuntar pecetea vulcanicilor lui înaintași.

Motivul popular este împletit în dantelajul acordurilor așezate în rimă simfonică simplă, la început între pian, viori și harpă, ca să treacă, așa cum trece svonul inserării, peste toate instrumentele.

Totul este armonie. Melodia odihnitoare,

cu P. S. S. Nicolae au slujit în ziua de 25 Decembrie 1946.

Predica P. S. S. Episcop ținută cu acest prilej a revărsat pentru mulțimea credincioșilor, lumina unui dăruit și credincios sutaș al lui Hristos. Ca și în alți ani, din vreme, școlile ortodoxe și tineretul din diferite reunituri muzicale au colindat după dătină pe P. S. Episcopul, care l-a mîriut cu deosebite de calde cuvinte de mulțumire și indemn. Corul Litucei ortodox de fete „Doamna Stanca” a fost condus de Dra Prof. Ciobanu, iar Corul liceului ort. de băieți „Mitropolitul Simion Ștefan” de Dl. Prof. Pop Dorin.

În cea de a doua zi, 26 Decembrie soborul a avut în frunte pe Păr. Prot. Stvr. Dr. Vasile Sava, vicarul Sf. Episcopii, care a împărtășit credincioșilor cuvinte de indemn în păstrarea credinței și lupta pentru biruința legii lui Dumnezeu.

Sfintire de preot. Duminică 29 Dec. 1946, a fost hirotonit în presbiter diaconul Toma Mălinescu, în capela Sf. Episcopii de către P. S. S. Episcopul Nicolae.

Prăznuirea Sf. Vasile și Anul Nou. În prezența autorităților în frunte cu armata, reprezentanții administrativi locali și a numerosului popor, slujba din ziua de 1 Ianuarie 1947 a fost oficiată de soborul catedralei în frunte cu Păr. Prot. Dr. L. G. Munteanu. Predica zilei, a fost rostită de P. C. Sa, aducând în cuvinte calde și înțelepte foc de ardere nouă pentru luminarea minții și inimile tuturor celor ce caută mântuirea. Liturghia a fost urmată de Te-Deum, la care a oficiat P. S. S. Nicolae.

După Sf. Liturghie notabilă creștină, preoți și mireni au ținut să prezinte omagiile lor Ierarhului nostru. Cu acest prilej Păr. Dr. Vasile Sava, Vicarul Sf. Episcopii a cuvântat urând mulți ani de rodnică păstorie P. S. Episcop. La cuvintele părintelui Vicar a răspuns cu o înșoare de vorbe bune și fermecătoare prin frumusețea și elanul lor, P. S. Episcop.

„Urarea mea este să facem tot ceea ce putem și să credem în mântuirea neamului nostru”. „Neamurile sunt dela Dumnezeu și înviază trăind prin virtuțile fiilor lor”. „Noi suntem egali faptelor noastre”. „Despre aceasta răspundem înaintea oamenilor și înaintea lui Dumnezeu”. „Vă urez tuturor tot binele, dela Dumnezeu binecuvântare de viață

lungă, sporire în cele bune și împlinirea celor de trebuință obștei”.

Sesiunea Sfântului Sinod.

În ziua de 9 Dec. a. c. s'a deschis sesiunea de iarnă a Sf. Sinod, sub președinția I. P. S. Patriarh Nicodem, în prezența dlui Radu Roșculeț, ministrul cultelor.

După citirea Mesajului Regal de deschidere, I. P. S. Patriarh Nicodem a rugat pe părintele Dr. Ioan Vască, secretarul general al cultelor să citească comunicarea oficială a I. P. S. Patriarh asupra călătoriei misionare făcută de delegația Bisericii Ortodoxe Române în cursul lunii Octombrie la invitația I. P. S. Patriarh Alexei al Moscovei.

Luând cuvântul d. Radu Roșculeț, ministrul cultelor, a declarat că scopul este participarea d-sale la ședința Sf. Sinod ca un act de importanță deosebită, simțindu-se fericit să se găsească în mijlocul înalților ierarhi membri ai Sfântului Sinod.

În partea finală a cuvântării d-sale d. ministru Roșculeț, punând problema raporturilor juridice dintre Stat și Biserica, a declarat că Guvernul înțelege ca să respecte pe deplin autonomia bisericească în litera și spiritul art. 22 din Constituție și a art. 4 din Legea de organizare bisericească din 1925.

Ținându-se seama că evenimentele acestor ani de grele frământări, n'au dat putința noilor alegeri ale congresului național bisericesc, a adunărilor eparhiale și parohiale, ele vor trebui să se facă, așa cum cere legea și nolle condițiuni create de starea de drept după 23 August 1944.

Ziua II-a. Marți la ora 10 dim. au continuat lucrările Sfântului Sinod sub președinția I. P. S. Patriarhului Nicodim.

Examinându-se propunerile privitoare la noii arhimandriți au fost ridicat în rang următorii: Simion Ciomandra, starețul Schitului „Darvari” (București); prof. Firmilian Marin (București); Bonifaciu Lițescu (Catedrala Sfintei Patriarhii); Nițofu Ghenadie; Iulian Nicoară starețul

Sfintei Mănăstiri Hodoș-Bodrog din Eparhia Aradului.

Comisia specială a propus, iar Sfântul Sinod a aprobat noile manuale de religie: tipărirea cărților de ritual și propagandă; hirotonii de preoți.

S'a recunoscut validitatea hirotonirii preoților din divizia „Tudor Vladimirescu”, hirotoniți la Moscova. S'au dat aprobări pentru înființări de noi mănăstiri.

Privitor la cererea preoților profesori de religie sau altă materie, Sf. Sinod le-a aprobat dreptul de a fi preoți ajutători la o biserică fixată de chiriarii respectivi.

S'a luat în discuție problema învățământului teologic și a orelor de religie, Sf. Sinod hotărând să facă intervențiile de rigoare.

Ziua III-a. Sfântul Sinod și-a continuat lucrările Miercuri dim. la ora 10, sub președinția I. P. S. Patriarhului Nicodim.

La ședința a luat parte și d. Radu Roșculeț, ministrul cultelor, însoțit de părintele secretar general Dr.

Ioan Vască și părintele Zaharia Măntulescu, directorul general al cultelor.

S'a hotărât ca pensionarea preoților să se facă la 70 de ani, stagiul de vârstă putând fi prelungit pe bază de merite pastorale, cu avizul și la propunerea chiriarhiei respective.

Programul Bobotezii

6 Ianuarie 1947.

1. La ora 8:30, începe Sfânta Liturghie în Catedrală.

2. La ora 10, vor fi prezenți în fața Catedralei:

a) Armata.

b) Autoritățile.

c) Clerul și poporul credincios al parohiilor din Cluj, de unde se vor încolona pentru procesiune la râu.

3. După Sfânta slujbă se va primi defilarea în fața Cercului Militar din Strada Regele Mihai I. (fost Memorandului).

Cluj, la 31 Decembrie 1946.

NICOLAE
Episcop

V. Bogdan
secretar eparhia

PARTEA OFICIALĂ

Nr. 0090/1946.

Ordin circular

către toate oficiile protopopești și parohiale din Eparhia ort. rom. a Vadului, Feleacului și Clujului.

Disponem tuturor oficiilor noastre parohiale și protopopești ca până la data de 25 Ian. 1947 să pregătească bugetele parohiale pe 1947 și Conturile de gestiune pe anul 1946, să le aprobe prin Consiliile și adunările parohiale, apoi cel mai târziu, până la 25 Ianuarie să le înainteze oficiilor protopopești.

Oficiile protopopești vor înainta la Centrul Eparhial bugetele până la 1 Februarie 1947, iar Conturile de gestiune până cel mai târziu la 28 Februarie 1947.

Din ședința Consiliului Eparhial dela 30 Decembrie 1946.

NICOLAE Const. Hașcău
Episcop secretar

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj

Nr. 8251/1946.

CONCURS

Pentru întregirea postului de cântăreț bisericesc vacant la Catedrala Episcopală din Cluj se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima apariție în „Renașterea”.

Dela candidați se cere să aibă diploma unei Școli de cântăreți bisericești și activitate dovedită prin Certificate de Serviciu.

Cererile de concurs, însoțite de acte și memoriul despre activitate, se vor trimite direct Consiliului nostru Eparhial, iar candidații se vor prezenta în Catedrală pentru a cânta și a fi cunoscuți.

Cluj, din ședința Consiliului Eparhial dela 30 Dec. 1946.

NICOLAE Const. Hașcău
Episcop p. secretar

Tuturor colaboratorilor și cititorilor acestei gazete le urăm An nou fericit!

până și fuga trepidantă a pianului sub mână a Dnei Prof. Ana-Voileanu-Nicoară, vor vorbi cu oratoria marilor inspirați.

În partea II-a a concertului vom auzi „Serenadă pentru orchestră” a maestrului Bena și „Suita românească Nr. 1” a Dlui Iuliu Mureșanu, compusă din: I. Dans țărănesc, II. Bocet, III. Vara pe câmp, IV. ca la ospete, V. Colinda și VI. Adunarea la joc.

Serenada pentru orchestră a maestrului Aug. Bena este cea mai valoroasă piesă simfonică din repertoriul său.

Lucrând în linii mari, simple și clare, izvoarește ca din străfunduri, armonia telurică. Prin stăpânirea stilului polifonic, autorul dovedește un talent rar, o subtilă înțelegere a modurilor muzicii simfonice.

Afectat ca inspirație, atât de muzica românească cât și de motive populare italiene, serenada va fi o frumoasă aluzie muzicală în stilul sonetului.

Instrumentele de coarde - ca în toate serenadele, domină. Pe destinul lor se urzesc tonurile estompate de regret sau reverie. Și serenada se încheie, timid.

Concurând toate aceste valori, Serenada pentru orchestră a Dlui Aug. Bena se ridică până la valoarea „Brio”.

Cea de pe urmă piesă a concertului, este „Suita Românească” Nr. 1. a Dlui Iuliu Mureșanu - încoronată asemenea cu premiul de compoziție „George Enescu”.

Și aici compozitorul și dirijorul nostru de azi, prefăce sub imperiul virtuozității lutul rustic în vas, iar vasul în amforă plină de mireme orifice.

Dansul țărănesc, prima parte a suitei, este o scurtă prelucrare a motivului horei. Instrumentele de coarde în quințe paralele poartă melodia, dând specificul dansului popular.

Bocetul - cea de a doua parte, brodat la început pe instrumente de coarde, se desfășoară apoi ca un destin oedipian, peste întreaga orchestră. E după noi, cea mai inspirată parte a suitei.

Vara pe câmp (cea de a III-a parte), încheiește o zi caldă de August. Un car încărcat cu comoara snopilor coboară spre sat. Impresia de monotonie a zilei ne-o dă cornul englez în tempo rar și târăgănat, împreună cu cei doi fagoți în

quartă paralele. Iar harpa, în sunete înalte pisate unison, completează perfect impresia.

Colindă, este o prelucrare simfonică a primelor acorduri din cunoscuta colindă „Colo sus”.

Adunarea la joc ultima parte a suitei, începe cu clasca chemare a cornului, căruia îi răspunde ecoul instrumentelor în surdina. Ritmul călușerului montat pe acompanamente sincopate, care variază încontinuu, dau colorit agreabil ansamblului.

Ca încheiere, să-mi îngăduiți câteva cuvinte despre întreg ansamblul filarmonic. Pentru mulți dintre Dv. este o noutate. „Filarmonica Ardealului”, condusă de vașnicul idealist Prof. Jurca, este o întreită creație a: spiritului de sacrificiu, a tineretii dăruitoare până la paroxism, și a incontestabilelor talente și valori muzicale românești din Cluj.

Ea s'a născut, oarecum împotriva voinței oficiale, și după mari jertfe, verificându-se zi de zi înaintea publicului și-a trasat drum biruitor.

Pentru condițiunile de luptă și pentru biruințele reputate, ca și pentru cele viitoare ce întrezăresc, îndoită noastră admirație.